

ANIMALOTERAPIA - TERAPIA Z UDZIAŁEM ZWIERZĄT

Animaloterapia jest rodzajem terapii, w której wykorzystuje się interakcje z odpowiednio wytresowanymi zwierzętami w celu osiągnięcia różnych celów terapeutycznych, najczęściej związanych z zaburzeniami psychoruchowymi. Kontakt ze zwierzętami może pomóc na przykład osobom z chorobą Alzheimera, pacjentom w czasie rehabilitacji czy osobom w spektrum autyzmu. Warto jednak pamiętać, że terapia z udziałem zwierząt nie służy wyleczeniu z choroby oraz nie zastępuje klasycznego leczenia, a jedynie jest metodą wspomagającą poprawę dobrostanu pacjenta.

CZY GŁASKANIE KOTA TO JUŻ ANIMALOTERAPIA?

Myśląc o terapii z udziałem zwierząt, w pierwszej kolejności kojarzy się spotkania z psem, kotem czy koniem. Zwierzęcymi terapeutami mogą być jednak również delfiny, ptaki, świnki morskie, króliki, lamy, świnie, węże, ryby... Nie każdy kontakt ze zwierzęciem jest jednak animaloterapią. Przebiega ona bo-

wiem w postaci zaplanowanych (i rozplanowanych pod kątem aktywności) spotkań z certyfikowanym zespołem terapeutycznym składającym się nie tylko ze zwierzęcia, ale też jego wyspecjalizowanego opiekuna.

Celem spotkań jest wsparcie lub poprawa funkcji społecznych, emocjonalnych, fizycznych i poznawczych pacjenta. Doświadczenie jest zindywidualizowane,

skoncentrowane na osobie poddawanej terapii i może pomóc poprawić zdrowie i samopoczucie poprzez obniżenie ciśnienia krwi, złagodzenie lęku, zmniejszenie uczucia samotności, a dzięki temu może poprawić jakość życia.

Spotkania mogą się odbywać indywidualnie lub w grupach, na przykład w ośrodku opieki dziennej dla osób starszych lub w domu opieki, w specjalnych

Ten niejako uspokajający wpływ kontaktu ze zwierzętami sprawia, że animaloterapia może być wykorzystywana u osób w spektrum autyzmu, z zaburzeniami poznawczymi, zaburzeniami uwagi (ADHD) i chorobami neurodegeneracyjnymi jak choroba Alzheimera, choroba Parkinsona i stwardnienie zanikowe boczne. Z tego rodzaju terapii mogą skorzystać także pacjenci z nowotworami i osoby doświadczające zespołu stresu pourazowego. Ponadto dzięki temu, że zajęcia ze zwierzętami mogą mieć charakter mobilizujący, animaloterapia wykorzystywana jest także w okresach rekonwalescencji, na przykład po przebytym udarze.

miejscach przeznaczonych do terapii lub jako wydarzenia organizowane w miejscach publicznych.

Poza terapią z udziałem zwierząt (AAT) można wyróżnić również mniej ustrukturyzowane i mniej formalne aktywności z udziałem zwierząt (AAA), w których samoistnie dochodzi do wyzwolenia pozytywnych emocji. Jest to zatem bliższe zwykłemu kontaktowi ze zwierzęciem, jakiego możemy doświadczać na co dzień.

POCZĄTKI ANIMALOTERAPII

Potencjał terapeutyczny zwierząt został spostrzeżony pod koniec XIX wieku przez twórczynię nowoczesnego pielęgniarstwa Florence Nightingale.

Zauważyła ona, że małe zwierzęta domowe pomagają zmniejszyć niepokój u dzieci i dorosłych przebywających w zakładach psychiatrycznych, co też opisała w swojej słynnej książce „Uwagi o pielęgniarstwie”.

Zwolennikiem animaloterapii był także Zygmunt Freud, który wykorzystywał swojego psa Jofi podczas sesji psychoterapeutycznych. Freud uważał, że Jofi potrafi zasygnalizować poziom napięcia pacjenta poprzez odległość, w jakiej od niego przebywa. Im bliżej pacjenta siedział pies, tym bardziej dana osoba była uważana za spokojną. Jofi ułatwiał ponadto komunikację z pacjentami, którym łatwiej było na początku rozmawiać niejako przez psa, niż bezpośrednio

zwracać się do lekarza.

Z kolei w latach sześćdziesiątych psychoterapeuta dziecięcy Boris Levinson przypadkowo odkrył, że niemówiący 9-letni chłopiec zaczął się komunikować, kiedy przebywał z nim jego pies Jingles. Levinson dokonał podobnych obserwacji w przypadku innych pacjentów pediatrycznych z problemami komunikacyjnymi, czyli z osobami w spektrum autyzmu.

Ostatecznie w 1989 roku powstał program certyfikacji dla zwierząt mogących służyć jako terapeuci. Opracowała go grupa zajmująca się edukacją zwierząt, stowarzyszenie Delta, obecnie występująca pod nazwą Pet Partners. >>

W JAKICH SYTUACJACH WYKORZYSTUJE SIĘ TERAPIĘ ZE ZWIERZĘTAMI?

Nawet krótka sesja z psem może obniżyć poziom hormonów wydzielanych w czasie stresu (adrenaliny i noradrenaliny), podnosić poziom hormonów szczęścia (endorfin i oksytocyny), a także obniżyć ciśnienie krwi. Ciekawych danych dostarczyło na przykład badanie z 2001 roku przeprowadzane z udziałem osób z demencją starczą. Przez 3 miesiące część seniorów odwiedzał co dwa tygodnie pies-terapeuta. Przed rozpoczęciem badania oraz po jego zakończeniu mierzono w ślinie pacjentów poziom białka uwalnianego w odpowiedzi na stres. Zauważono, że stężenie tego markera spadło o 57% u osób poddanych terapii, zaś wzrosło o 19% u tych, których pies nie odwiedzał wcale.

Ten niejako uspokajający wpływ kontak-

tu ze zwierzętami sprawia, że animaloterapia może być wykorzystywana u osób w spektrum autyzmu, z zaburzeniami poznawczymi, zaburzeniami uwagi (ADHD) i chorobami neurodegeneracyjnymi jak choroba Alzheimera, choroba Parkinsona i stwardnienie zanikowe boczne. Z tego rodzaju terapii mogą skorzystać także pacjenci z nowotworami i osoby doświadczające zespołu stresu pourazowego. Ponadto dzięki temu, że zajęcia ze zwierzętami mogą mieć charakter mobilizujący, animaloterapia wykorzystywana jest także w okresach rekonwalescencji, na przykład po przebytych udarze, ca pod nazwą Pet Partners.

RODZAJE ANIMALOTERAPII

Najpopularniejszym rodzajem terapii z udziałem zwierząt jest kynoterapia lub dogoterapia, czyli zajęcia z psem. Odpowiednie zwierzę powinno być

społeczne, posłuszne i łatwo podlegać tresurze. Choć nie ma konkretnej listy wykorzystywanych ras, to często w ten schemat wpisują się rasy takie jak Golden Retriever, Labrador Retriever, Border Collie i Cavalier King Charles Spaniel. Psy pracują, aby pomóc pacjentom poprawić zdolności motoryczne, jak na przykład poruszanie kończynami i koordynacja ręka-oko. Robią to przeprowadzając pacjentów przez określone czynności i gry, niejako ukrywając rehabilitacyjny charakter spotkań.

Zajęcia z kotami noszą nazwę felinoterapii i ich celem jest najczęściej zrelaksowanie i wyciszenie pacjenta. Cechami, których szuka się u kota, są stałe zachowanie z dużą tolerancją na nieznanne i nagłe widoki i dźwięki, a także na niezręczne głaskanie i szturchanie. Koty terapeutyczne muszą być również zaaklimatyzowane do kontaktów z ludźmi w każdym wieku i muszą cieszyć się

codziennym kontaktem z nieznanymi. Najczęściej wykorzystywanymi rasami są Ragdoll, Maine Coon, kot amerykański krótkowłosa, kot syjamski i kot perski.

Hipoterapia to terapia z udziałem koni. Różne ruchy konia stanowią wyzwanie dla pacjenta, co prowokuje u niego pożądane zmiany w posturze. W przypadku takich zajęć to nie człowiek kontroluje zatem ruchy konia jak przy zwykłej przejażdżce. Terapia nie zawsze musi polegać zresztą na jeździe konnej – czasem jest to po prostu czesanie i karmienie zwierzęcia w towarzystwie psychoterapeuty.

ANIMALOTERAPIA A DEMENCJA

W przeglądzie systematycznym (czyli przeglądzie danych z badań klinicznych) z 2021 roku oceniano wpływ terapii z udziałem psów na osoby z demencją, w tym z chorobą Alzheimera. Zajęcia polegały na głaskaniu i witaniu się z psem, podawaniu smakołyków, wydawaniu poleceń, szczotkowaniu psa, rzucaniu zabawką, myciu zębów psa (tak, psie zęby też się myje!), ubieraniu go, dostosowywaniu obroży czy po prostu „rozmawianiu” z psem. Wszystko to miało na celu stymulację funkcji sensorycznych, społecznych, poznawczych i motorycznych.

W prawie wszystkich (poza jednym) branych pod uwagę badaniach odnotowano u osób z demencją korzyści wynikające z kynoterapii. Wśród najbardziej istotnych efektów wyróżniały się obniżenie poziomu stresu na podstawie pomiaru poziomu kortyzolu (hormonu uwalnianego w czasie długo trwałego stresu), poprawa równowagi, poprawa objawów depresji i ogólne podniesienie jakości życia. Poprawie uległy także funkcje fizyczne, behawioralne i emocjonalne. Odnotowano wzrost uczucia przyjemności, zwiększenie aktywności ruchowej i ogólnej czujności, poprawę funkcji poznawczych i zmniejszenie smutku.

Zarówno zwykły, codzienny kontakt z naszymi pupilami, jak i organizowane zajęcia terapeutyczne mogą przynosić wiele korzyści - tych emocjonalnych i tych fizycznych. Należy jednak pamiętać, że tego typu aktywność jest dodatkiem do lepiej poznanych form leczenia i nie może zastąpić kontaktu np. z lekarzem, psychologiem czy z fizjoterapeutą.

PATRYCJA CIEŚLIK

Pracownik Apteki

Alocutan

MINOKSYDYŁ 2%

Alocutan Forte

MINOKSYDYŁ 5%

SKUTECZNE LECZENIE ŁYSIENIA ANDROGENOWEGO

u kobiet i mężczyzn

 SUN-FARM

Skrócona informacja o leku. Nazwa, moc i postać farmaceutyczna. Alocutan, 20 mg/ml, aerozol na skórę, roztwór. **Skład jakościowy i ilościowy:** 1 ml roztworu Alocutan zawiera 20 mg minoksydyłu (Minoxidilum) Substancja pomocnicza o znanym działaniu: 1 ml roztworu zawiera 199,40 mg glikolu propylenowego. **Wskazania do stosowania:** Alocutan jest wskazany w leczeniu łysienia androgenowego u kobiet (charakterystyczne, rozlane, przerzedzenie włosów typu kobiecego w części ciemieniowej owłosionej skóry głowy). Leczenie produktem leczniczym Alocutan stymuluje wzrost włosów i przeciwdziała postępowi łysienia androgenowego. Efekt terapeutyczny może się różnić u poszczególnych pacjentów i nie można go przewidzieć. **Przeciwwskazania:** Produktu leczniczego Alocutan nie wolno stosować w następujących przypadkach: w nadwrażliwości na substancję czynną lub którąkolwiek substancję pomocniczą; podczas jednoczesnego stosowania na owłosioną skórę głowy innych preparatów; w nagłej i nierównomiernie utracie włosów; u kobiet w okresie ciąży i karmienia piersią. **Podmiot odpowiedzialny:** SUN-FARM Sp. z o.o., ul. Dolna 21, 05-092 Łomianki. **Kategoria dostępności:** OTC – Lek wydawany bez recepty. Pełna informacja o leku zawarta jest w Charakterystyce Produktu Leczniczego dostępnej na stronie www.sunfarm.pl. **Skrócona informacja o leku. Nazwa, moc i postać farmaceutyczna.** Alocutan Forte, 50 mg/ml, aerozol na skórę, roztwór. **Skład jakościowy i ilościowy:** 1 ml roztworu Alocutan Forte: 50 mg minoksydyłu (Minoxidilum) Substancja pomocnicza o znanym działaniu: 1 ml roztworu zawiera 508,60 mg glikolu propylenowego. **Wskazania do stosowania:** Alocutan Forte jest wskazany w leczeniu łysienia typu męskiego (łysienie androgenowe) w obrębie tonsury na przestrzoni o średnicy od 3 do 10 cm owłosionej skóry głowy u mężczyzn w wieku od 18 do 49 lat. Leczenie produktem Alocutan Forte stymuluje wzrost włosów i przeciwdziała postępowi łysienia androgenowego. Efekt terapeutyczny może się różnić u poszczególnych pacjentów i nie można go przewidzieć. **Przeciwwskazania:** Produktu leczniczego Alocutan Forte nie wolno stosować w następujących przypadkach: w nadwrażliwości na substancję czynną lub którąkolwiek substancję pomocniczą; u kobiet, z powodu pojedynczych przypadków niepożądanego, odwracalnego wzrostu włosów na twarzy podczas leczenia; podczas jednoczesnego stosowania na owłosioną skórę głowy innych preparatów; w nagłej i nierównomiernie utracie włosów. **Podmiot odpowiedzialny:** SUN-FARM Sp. z o.o., ul. Dolna 21, 05-092 Łomianki. **Kategoria dostępności:** OTC – Lek wydawany bez recepty. Pełna informacja o leku zawarta jest w Charakterystyce Produktu Leczniczego dostępnej na stronie www.sunfarm.pl.

To jest lek. Dla bezpieczeństwa stosuj go zgodnie z ulotką dołączoną do opakowania. Nie przekraczaj maksymalnej dawki leku. W przypadku wątpliwości skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą